

JÓKAI ANNA
**Nem búcsúzom,
 Székely Magda!**

Búcsúzni kéne; így szokás. Székely Magda elment. Ha valóban nincs többé, kinek beszélnek? Ha pedig mégis van, hitem szerint, a gondolatainkat is hallja. Magunkhoz szólók hát, amikor őhozzá szólók. Nem a végleges búcsú hangján, hanem a távolba indulót követő reménységgel.

Székely Magda nagy költő. Az idő – a múltba-költözés – nem változtat ezen. Pilinszky-formátumú költészet ez; alkatuk is rokon. Keveset írtak, de egy sor fölöslegesen sem. A létet szenvedésként élték meg. Képtelenek voltak a rettenetet könyvekkel felhigítani.

Drága Magda – ezt még itteni életemben is elmondtam neked. Hála Istennek. Mert gyáva az a szeretet, amely kizárólag nekrolóiban áradozik.

Szenvedés, kínlódás nélkül semmi maradandó nem születik, sajnos, így igaz. „Pokolra kell annak menni...” De kevesen használták a szenvedést olyan tudatosan, olyan visszafogott-panaszosan, mint Székely Magda. Sorsa – egy világméretű iszonyat, gyalázat után – az árvaság börtönébe zárta. Nem feledhette, nem szabad felejtetnie az ártatlanok pusztulását. Minden idegszálában ott remeg az átélt borzalom és a túlélő vállat-roppantó felelőssége: *Mert ott feküdtem a többi között, / a mész alatt, a foszló seregekben, / de megérkezett valami erő, / és kiragadott engem.*

Árulás az emlékezet megtagadása: *A mindenektől elhagyott / csontok fölött magam vezeklek. / Mert szóltak a koponyák, / s én rendeltettem őrizetnek.*

Mégsem nyelte el személyiségét, költészetét a sötétség, a nihil; megtalálta a menekülési irányt a sokak által letagadott vagy lemosolygott transzcendenciában: *Ha majd a hó Ha majd lehull / a földre ha lehull a hó / a sérült síkokon felépiül / egy magasabb formáció.*

A fájdalom nála nem szül bosszúvágyat: *Meleg ruhám, a gyűlölet / naponta szakadozik rólam, / és védtelenül maradok / a lassan rámtörő vadonban.*



Vallja az alázatot, a ráhagyatkozást: *most jajgatok, ha megtilolnak, / de váznak fényessége holnap, / s a legutolsó lobbanás, / a füst után lobog valami más.*

Ez a valami más, ez ad erőt elviselni a valóság hiú cícomái és mulatozásai közepette a szellem emberének végzetét – ellenében a talmi sikereknek: *Tornyos, lobo-gós palota, / vele szemben kaloda. // Zöld mezőben a kasztok, / az urak és a parasztok. // Világos a táj címe-re, / kinek hús, kinek cibere. // Az érkező armádiák / nyomában a két írődeák. // Egyik benn ül a palotában, / másik kinn ül a kalodában.*

Magda, Te nem üzted az oly divatos, hatásvadász játékokat. A lehető legfeszesebbre fogott nyelv a tied, a lehető legdúsabb közlendőhöz. Fájt a realitás neked is, eltagadhatatlanul: *Az első tiszta mozdulat / aztán kilóg a lópata / tehetetlenül sorvad el / az angyalok pillanata / mert az igazon győz a rossz / a rosszon győz a rosszabb / mivégre mégis ellene / mondani a gonosznak – mintha megadás volna, keserű józanság. S akkor hirtelen föl-szárnyal a vers, önerőből megmozdul a százszor becsapott lélek: Mikor a jóra semi jel, / jel nélkül is indulni kell / az egyre sürgetőbb sötétben, / amíg ki-gyúlva, mint az ablak, / magam világítok magamnak.*

Vívja a harcot a test, lélek, szellem hármasságának harcát a mindenüvé befurakodó Gonosz ellen; a legkisebb mesehős bátorságával: *Ha egy fejét levágom, / sárjad helyébe három. / Azt is levágom egyszer, / sárkányom, nem menekszel.*

Akik ismertük és szerettük ezt az asszonyt – fogalmazunk inkább örök, folyamatos jelenben – akik ismerünk és szeretünk téged, vajha tanulnánk ebből a szenvedésből, vajha edzettebbé válnánk sorsod-költészeted példájából... *Leüthetsz. Én nem ütök vissza. / Az én kezem gyöngye a rosszra. / A hulló test helyén leüthetetlen / erősen áll az én igazi testem.*

Itt vagyunk, így vagyunk e még evilágban tébláboló, esendő társaid. Hallgass meg minket, te, mostani áttetsző valódban, s hallgasson meg téged az Ura Mindeneknek. *Könyörülj ne hagyj veszni végképp / az elbukottnak adj erőt / hogy az utolsó pillanatban / felálhassak Színed előtt.*

Már ott állsz. Hiszem. Mi még várakozunk.